

BERICHT UIT WOOMERA (vervolg)

Vrijdagavond 22 november begon de countdown. De nieuwelingen rekenden al op een lancering de volgende morgen. Alle systemen waren immers beproefd en in orde bevonden. De oudere-jaars vroegen zich af welke kwalijke verrassingen nu weer de eerste twee of drie countdowns voortijdig zouden doen stoppen. Nu, het was weer raak! De countdown verzandde volkomen in een serie vertragingen als gevolg van kleine mankementen.

Zondag 24 november werd de volgende poging gedaan. Nu ging het heel wat vlotter. Maar in de vroege ochtenduren stagneerde de countdown door moeilijkheden met de Franse apparatuur. Tenslotte werd toch de automatische 5-minuten-sequence bereikt. De klok stopte op — 34 seconden: een fout in de Franse trap.

Het zag er bedenkelijk uit en het spookbeeld van een mislukt schot doemde al op toen opnieuw een firing sequence werd gestart. Weer stopte de klok op — 34 seconden. Daarmee was ook deze countdown mislukt.

Dinsdagavond begon de derde ronde. De Fransen hadden hun defect nu echt verholpen en alles verliep heel vlot, tot een half uur voor het einde. Toen bleek het weer niet mogelijk om de brandstoftanks van de Franse trap onder druk te krijgen.

Hier en daar werden de hoedanigheden van de Franse trap, nu in minder parlementaire bewoordingen, gekwalificeerd.

Verder te kunnen zou er nu iemand in de kabelmast moeten klimmen om daar wat met een ventiel te manipuleren. Dadelijk meldden zich twee onverschrokken Fransen. In dit stadium van de countdown is de kabelmast nu niet bepaald zo'n veilige verblijfplaats. Dat realiseerde de overall-team-leader zich ook en die stelde zich niet verantwoordelijk voor deze onderneming en dat betekende het einde van de countdown.

Daar ELDO zich inmiddels verantwoordelijk gesteld had voor de kabelmast-klimmerij, kon 's avonds de volgende ronde beginnen. Alles ging weer van een leien dakje totdat 's morgens vroeg in Woomera en omgeving plotseling de stroomvoorziening uitviel. Dat was iets nieuws. De kansen op een lancering verstreken nu met de minuut, omdat de batterij van de P.V. nu ontladen werd. Net op tijd werd de stroomvoorziening weer hersteld en de countdown bereikte de automatische sequence. Naarmate de klok het uur nul naderde steeg de spanning. De motoren werden gestart en jawel hoor, bij — 4 seconden stopte de klok. Ook deze countdown was mislukt. Een schakelaar die het correct starten van de motoren had moeten signaleren bleek defect te zijn.

De volgende poging vond plaats in de nacht van 29 op 30 november. Aanvankelijk ging alles weer heel vlot. Tenslotte waren het weer de Fransen die een paar uur vertraging veroorzaakten. Het begon er nu op te lijken dat het lanceren van F 7 eigenlijk bestond uit de kunst om de countdown juist tussen twee storingen aan de Franse apparatuur door, te laten eindigen. Tenslotte kwam er toch een firing sequence en zowaar de klok haalde het uur nul en onder kreten van verbazing zagen wij de raket op de T.V.-monitor langzaam opstijgen. Grote raketten vertrekken tamelijk langzaam doordat de stuwkracht van de motoren slechts ongeveer 30% groter is dan het gewicht van de raket. Al spoedig bleek dat de Franse trap

dit keer wel goed werkte. Groot gejuich van de Fransen! Tijdens de vlucht kan namelijk, via de telemetrie-verbinding, direct het gedrag van de raket geregistreerd worden. Nauwelijks was de tweede trap uitgebrand of er onstond grote verwarring. De recorders begonnen duistere, onheilspellende grafieken te tekenen en even later was de verbinding kennelijk verbroken. Omdat er nog wel signalen van de sateliet ontvangen werden, werd aanvankelijk officieel aangenomen dat er niettemin sprake was van een orbital injection (sateliet in een omloopbaan). Deze hoop werd spoedig de bodem ingeslagen toen het duidelijk werd dat de motor van de derde trap maar 7 seconden had gewerkt, dat deze trap vervolgens een paar maal snel over de kop geduikeld was en vervolgens 350 seconden na de start waarschijnlijk ontploft.

Uiteraard heeft men zich inmiddels al veel moeite gegeven om uit de beschikbare gegevens af te leiden waarom en waardoor het mis is gegaan. Mogelijk is onder invloed van hevige trillingen een scheur ontstaan in de afdichting tussen brandstof en oxydator in de tank van de trap. Zeker is dat de druk in de tank plotseling abnormaal hoog is geworden, dat het automatische drukregelingsstelsel wel goed gefunctioneerd heeft (vervolg pag. 3)

Countdown. Console van de overall teamleader.

IN MEMORIAM

14 februari j.l. overleed de heer J. Jense.

Hoewel wij allen wisten dat zijn gezondheid te wensen overliet, hadden wij toch nog hoop dat hij zou herstellen. Het heeft niet zo mogen zijn. Nog onverwacht snel kwam het einde.

De heer Jense heeft ruim 36 jaar bij Van der Heem gewerkt. Eerst vele jaren in de fabriek, waar hij het tot baas van de Inpakkerij bacht.

Een ernstige ziekte hield hem enige jaren thuis en toen hij hersteld was, moest hij het wat kalmer aan doen. Daarom werd hij in 1957 tewerkgesteld als administratieve kracht op de Medische Dienst.

Hij heeft daar zijn levensdevies „altijd vriendelijk en hulpvaardig zijn voor iedereen” goed kunnen toepassen.

Ook buiten de Medische Dienst had de overledene veel contacten en ook daar stond hij altijd voor iedereen klaar. Met de heer Jense is een goed mens van ons weggegaan. Wij wensen zijn vrouw en dochter met de overige familie veel kracht om de moeilijke eerste maanden door te komen.

Wij zullen hem evenzeer missen.

Hij ruste in vrede.

Dinsdag 28 januari was de grote dag voor onze collega de heer J. Remeijn en zijn gezin. In de ochtenduren vond op het Haagse Gemeentehuis de officiële erkenning plaats van de werkzaamheden die de heer Remeijn in de afgelopen 40 jaar voor de Haagse industriële gemeenschap had verricht. Daar werd hem namens de burgemeester de zilveren eremedaille verbonden aan de orde van Oranje-Nassau uitgereikt. Nadat in de loop van de middag de jubilaris en zijn gezin door de direktie was ontvangen, vond om 5 uur, na afloop van de werktijd, de huldiging door chefs en collega's plaats.

In het sfeervol aangeklede Ontspanningsgebouw werd tot kwart over zes aan de aanwezige feestgenoten een non-stop programma aangeboden, waarbij sprekers op een plezierige manier werden afgewisseld door verstrooiingsmuziek, onze huisgootchelaar, Mr. Benco, en door houdgrepen en houtwurmen, die op kundige wijze door onze sneltekenaar Ben Vroklage op papier werden getoverd. Een pluim op de hoed werd ook verdiend door de heer G. C. Koopman, die de onderdelen met een vlotte steek aan elkaar breidde. Het hoogtepunt werd gevormd door de toespraak van de heer A. Schippers die als collega van de jubilaris uit de doeken deed in welke bochten hij zich had moeten wringen om ongemerkt een collecte te kunnen verzorgen. Aan het eind van zijn toespraak kon hij namens de collega's een stereoplatenspeler en een elektrisch scheerapparaat overhandigen. Hierna was het woord aan de jubilaris die allen hartelijk dankte voor hun bijdragen aan het welslagen van zijn jubileumviering en die, waarschijnlijk geïnspireerd door een van de voorgaande sprekers, besloot met de woorden: „oogjes dicht en snaveltjes toe.”

Ideeën

Dat het gladschuren van voedingsrails machinaal mogelijk is en veel sneller gaat dan met de hand, heeft de heer L. J. Boting bewezen. Deze aanmerkelijke tijdsbesparing heeft de ideeëncommissie beloond met f 100,—.

Dat een extra bewerking na het inbrengen van rillen in een bepaald produkt, de vervorming van dit produkt zou opheffen is een gedachte die de heer L. Q. Doorackers aan de ideeënbus heeft toevertrouwd. Dat dit een goede gedachte is geweest blijkt uit het bedrag dat hij later in ontvangst mocht nemen: f 75,—.

Dat incourant materiaal toch nog wel eens dienst kan doen, ontdekte de heer M. Bostelaar. Voor zijn voorstel mocht hij f 25,— mee naar huis nemen.

De heren T. E. Westerhof en S. A. Spencer kwamen samen op het idee dat het veel beter zou zijn om de „lektest” niet af te wachten, maar bepaalde isolatoren van te voren af te dichten. Dat deze methode succes had bleek uit het feit dat zij elk f 25,— uit de ideeënpot ontvingen.

Door een bankschroef te gebruiken in plaats van een tang, zag de heer J. C. Nicolaas kans een tijdsbesparing, betere resultaten en beperkte uitval aan te tonen. Ook zijn idee werd met f 25,— beloond.

Van harte proficiat met deze behaalde resultaten van logisch denken en uitpluizen.

In onze galvanische afdeling worden nikkel- en zinkrekken met plastic bekleed, om het aangroeien van nikkel en zink te voorkomen. Om contact te krijgen moeten de haakjes waar de produkten aan komen te hangen weer blank worden gemaakt. Aangezien het plastic gemoffeld wordt en de haakjes héél dun zijn is dat een moeilijk en tijdrovend karwei. Totdat de heer L. van Dam op 14 november van het vorig jaar zijn idee aan het papier toevertrouwde. Toen bleek dat het allemaal veel eenvoudiger en vlugger kon. En wel zó eenvoudig en vlug dat de Ideeëncommissie er een beloning van maar liefst f 1000,— tegenover kon stellen. 1½ week geleden kon een opgetogen heer Van Dam zijn beloning in ontvangst nemen. Een beloning waaraan wij graag onze hartelijke gelukwensen vastkoppelen.

f1000,-

GESLAAGD VOOR:

het examen Engelse Handelscorrespondentie: de heer C. J. A. M. Sevenhoven.
Onze gelukwensen!

Jubileum-tegels

1
1 april mag Alva zijn bril hebben verloren, dat neemt niet weg dat dit jaar op die datum onze collega de heer C. v. d. Luitgaren de spuit wat feestelijker zal hanteren dan op andere dagen. Het zal dan namelijk precies 12¹/₂ jaar geleden zijn dat zijn dienstverband met ons bedrijf startte. Reden om in de Nabewerking de vlag uit te steken. Wij feliciteren hem nu vast met een handdruk.

2
10 september 1956 trad de heer J. J. Raaphorst in onze dienst als monteur op de afdeling Radiomontage. Een overstapje naar de TV-montage volgde spoedig. In 1962 werd zijn werkterrein verlegd naar de montage-afdeling Telecommunicatie-apparatuur. Mocht u hem 10 maart de hand willen drukken om hem te feliciteren met zijn 12¹/₂-jarig dienstverband, dan moet u hem op de afdeling TT-montage zoeken. Wij feliciteren hem bij voorbaat.

3
De heer L. J. M. Maas zal op 17 maart zijn eerste 12¹/₂ jaar in ons bedrijf hebben volgemaakt. De afdeling Nabewerking is voor hem in die 12¹/₂ jaar een vertrouwde werkomgeving geworden, want vanaf de eerste dag van zijn dienstverband is hij de afdeling trouw gebleven. De collega's zullen de jubileumdag beslist niet ongemerkt voorbij laten gaan. Onze hartelijke gelukwensen.

4
10¹/₂ jaar televisie-kanaalkiezer waren voorbij gegaan toen de heer R. D. G. Pinchetti zijn dagelijkse werkzaamheden verlegd zag naar de afdeling TT-montage. Op die afdeling zal hij temidden van zijn collega's op 17 maart de dag herdenken waarop hij 12¹/₂ jaar geleden in onze dienst trad. Met het bereiken van eze mijlpaal feliciteren wij hem nu vast van harte.

5
Helaas waren wij door ziekte van de heer C. E. v. d. Berg verhinderd hem in onze jubileumlens te nemen. Vandaar dat wij u slechts met een pasfoto en dit stukje tekst kunnen attenderen op zijn koperen dienstverband op 8 april. Maar wij beloven u en hem dat na herstel een passend jubileumportret zal volgen.

REPLACE IN NIEUWE JAS

Om aan de wens van vele knutselaars tegemoet te komen moest de Replace-afdeling weer tot een trekpleister gemaakt worden.

Door diverse oorzaken bleek het wenselijk de replace-verkoop buiten de personeelwinkel te houden.

De OR en afdeling Personeelzaken hebben van gedachten gewisseld over de manier waarop deze afdeling het beste kan worden aangepakt.

De nieuwe vorm heeft nu gestalte gekregen. Er zijn enkele „knutsel-liefhebbers” aangesteld om als zogenaamd „snuffel-am” artikelen, onderdelen enz. die geen produktiewaarde meer hebben uit magazijnen op te sporen en deze via de officiële

weg naar de replace over te brengen.

Ook is een verkoopteam gevormd van mensen die commercieel gevoel en technische vaardigheid bezitten. Dit team zal u graag bij uw koop met raad en daad terzijde staan.

De prijzen zullen met de grootste zorg worden vastgesteld.

„Veel gewilde artikelen” zullen evenredig over de beide pauzes worden verdeeld, zodat wij allemaal gelijke kansen hebben. Speciale of schaarse artikelen zullen worden verloot per intekenlijst.

Verkoop geschiedt alleen 's maandags in de beide pauzes; buiten de pauzes worden geen artikelen verkocht.

In de verkoop van afvalmaterialen is geen wijziging gekomen. Deze worden, als vroeger, verkocht door de heer Mindé.

OR

ONDANKS HET BARRE WINTERWEER.....

bezocht op 12 februari j.l. toch nog een 30-tal leden van de gepensioneerdencollega's de maandelijkse bijeenkomst in het Ontspanningsgebouw.

Er werd weer gekaart, gesjoeld en gekuiveld (sommigen leven er echt naar toe, zoals men ons vertelde) dat het een lieve lust was.

Als — interessante — afwisseling werd een prachtige kleurenfilm vertoond, die alleen al de gang naar Van der Heem waard was.

Tijdens de bijeenkomst werd een voorjaarsuitstapje voor de leden in het vooruitzicht gesteld. Aan de aanwezigen werd gevraagd de gedachten eens te laten gaan over het „waar naar toe”. Men vond echter dat dit aan het bestuur overgelaten

moest worden.

En nu maar weer tot woensdag 12 maart a.s. Als het weer dan beter is kunt u allemaal weer present zijn. En, o ja, het tafelbiljart kan dan weer gebruikt worden!

D. W. de Mie
Voorzitter.

DANK

Onze hartelijke dank aan de directie van Van der Heem en Philips voor de fraaie cadeaus en de Koninklijke onderscheiding mij aangeboden.

Alle collega's en oud-collega's van de draadboom-afdeling hartelijk dank voor de praktische cadeaus en voor de fijne feestavond die ons nog lang zal heugen.

J. Remeijn
echtgenote en kinderen.

DANK

Hiermede dank ik, ook namens mijn vrouw, allen die hebben bijgedragen om de dag van mijn pensionering tot een onvergetelijke dag te maken.

De woorden gesproken door de heer Van Waasdijk, de hartelijke wensen van u allen en de geschenken (in het bijzonder het mooie fotoboek) zullen altijd een blijde herinnering aan u allen blijven.

Graag wens ik ook u het allerbeste toe voor uw verdere leven.

J. G. H. Medenblik.

WOOMERA (vervolg)

maar niet heeft kunnen voorkomen dat de tankdruk binnen korte tijd zo laag gedaald was dat de motor afsloeg.

Al is ook dit schot eigenlijk mislukt de bereikte resultaten gaan toch uit boven de beoogde doelen van het schot F 6-2; zodat de achterstand opgelopen door het mislukken van F 6-1 en F 6-2 in elk geval is ingelopen.

Waarom gaat het in Woomera nu zoveel slechter dan bij de Amerikanen? Hebben zij een betere techniek? Nee, zij hebben een beter systeem. Wel iets duurder! Zij hebben de vitale delen dubbel, soms zelfs viervoudig, uitgevoerd en inderdaad daardoor wordt de betrouwbaarheid buitengewoon hoog.

Alle hoop is nu gevestigd op de lancering van F 8, deze zomer. Het schot is gelijk aan F 7, de uitrusting wat gemoderniseerd. De tank van de derde trap is dan van titanium, niet meer van aluminium, en wie weet, misschien wordt F 8 eindelijk eens een succes.

Ir. K. C. Bredius.

HET RODE KRUIS schrijft ons:

Het boottochtenfonds, dat o.m. de jaarlijkse tochten op het Rode Kruis Hospitaalschip de „J. Henry Dunant” voor chronische zieken financiert, is aan het einde van zijn krachten. Als niet met vereende hulp, DUS DOOR ALLEN, wordt bijgesprongen, dan is de zaak voor dit jaar niet te redden.

Elke patiënt kostte in 1968 nog ruim f 150,—. Voor circa 170 Haagse patiënten waren in dat jaar ruim f 25.000,— nodig. DIE ZIJN ER NU NIET! Onze ernstige vraag is: Hoe kunnen wij onze chronisch

zieke Hagenaars toch nog aan hun vakantieweek helpen? Dat kunt u doen door:

1. Bijgaande puzzel op te lossen en uw oplossing vergezeld van een rijm van ten hoogste 5 regels met als onderwerp het Rode Kruis en één gulden (of meer) aan postzegels voor 15 juni 1969 te sturen naar: Het Nederlandsche Roode Kruis, Afdeling 's-Gravenhage, Lange Voorhout 6.

2. Houdt u niet van puzzel of rijm dan kunt u een bedrag gireren op nr. 256275 met vermelding van het woord „boot”, of een bedrag aan postzegels zenden aan het bovengenoemd adres.

De hoofdprijzen bestaan o.a. uit een aantal 8-daagse reizen.

DANK

Graag wil ik hierbij een woord van dank richten aan allen die belangstelling hebben getoond tijdens mijn ziekte.

A. J. Frantzen.

Horizontaal:

1. Wereldberoemde verpleegster; 16 soort onderwijs; 17. Europese hoofdstad; 18. deel van een schip; 19. soort bier; 20. plaats in Noord-Holland; 22. kleurstof; 25. deel van de mast; 26. familielid; 28. zending (delegatie); 30. eerstvolgende (afk.); 31. bar; 33. de Engelse vloot; (afk.); 35. kindergroet; 36. voorkeur; 37. plaats in Gelderland; 39. soort vis; 42. stel; 43. Latijnse bijbelvertaling; 44. lof; 45. rivier in Afrika; 46. plaats in Gelderland; 47. ten huize (afk.); 50. boom; 52. nummer (afk.); 53. titel (afk.); 54. persoonlijk voornaamwoord; 57. gehandicapte; 58. frans lidwoord; 59. of dergelijke (afk.); 60. rivier in Noord-Brabant; 61. watering; 62. heilige (afk.); 64. zie 60 horizontaal; 65. zie 25 horizontaal; 67. cijfer overzicht; 69. grote bijl; 72. Belgisch huwelijksrecht (afk.); 74. meisjesnaam; 77. klimop; 78. deel van een bijenkorf; 79. vreemde munt; 81. meisjesnaam; 82. plechtige gelofte; 83. stichter van het Rode Kruis; 85; plaai; in Drente; 86. inhoudsmaat; 87. spijzen bereider; 88. water in Friesland; 89. in geval (afk.); 90. internationale organisatie (afk.); 92. windrichting (afk. Duits); 93. het leven reddend; 98. nare toestand; 100. mankement; 101. oogje van garens; 103. spelattribuut; 104. frans pers. vnv.; 105. rivier in Frankrijk; 109. linkshandig (afk.); 110. zie 54 horizontaal; 111. plaats in Gelderland; 113. mannelijk dier; 114. thans; 115. lengtemaat; 116. ten bedrage van; 117. muzieknoot; 118. scheepstouw; 121. plaats in Gelderland; 124. de onderwereld; 127. mica; 131. soort sleutel; 132. bepaling van het zuurgehalte; 135. staaf; 136. titel (afk.); 137. deel van de week (afk.); 138. deel van het jaar; 140. ontbrekend; 144. soort stof; 147. voertuig; 148. nut; 149. zuiver; 151. invallende gedachte; 152. eenheid van kracht; 153. plat ovalen vat om melk af te romen; 154. bezit van de boer; 155. plaats in Zeeland; 156. rivier in Nederland; 157. verwonding; 158. grote aardhoop; 159. precis.

Vertikaal:

2. hulpmiddel bij het rekenen; 3. boom; 4. zuivelprodukt; 5. ongaarne; 6. met de zijnen (Lat. afk.); 7. misère; 8. windrichting (afk.); 9. gewicht (afk.); 10. vakantie (Engels); 11. voorzetsel; 12. bloem; 13. echtgenoot; 14. sprookjesfiguur; 15. hoge landmachtofficieren; 20. bijzondere titel; 21. bijwoord; 23. muurholte; 24. driestheid; 27. telwoord; 29. rivier in Duitsland; 32. godin van de aarde; 34. voorzetsel; 36. amphibie; 38. laatstleden (afk.); 40. titel (afk.); 41. zie 33 horizontaal; 42. Griekse letter; 48. Europese hoofdstad; 49. Europese hoofdstad; 51. Europese hoofdstad; 55. jonge stier; 56. kunstmatige wereldtaal; 62. heimelijk; 63. honingdrank; 64. lied; 66. liefdegift; 68. bureau technische dienst (afk.); 69. voorzetsel; 70. rubber; 71. gevecht met een dier; 72. soort vissen; 73. soort handvat; 75. voegwoord; 76. zoogdier; 78. verzoekschrift; 80. sip; 83. hooimachine; 84. volgens de laatste wil; 87. vochtig; 91. betalingswijze; 93. deel van een boom; 94. rivier in Schotland; 95. uitroep; 96. guldenteken; 97. telwoord; 99. jongensnaam (afk.); 102. deel van Franse ontkenning; 106. deel van een vliegtuig; 107. uitstralraam; 108. een taak van het Rode Kruis; 109. godin; 112. lidwoord; 119. geneesmiddel; 120. taalkundige tijd (afk.); 122. soort onderwijs (afk.); 123. gevaar; 125. Cupido; 126. bergruimte; 128. kunstwerk van steen; 129. slingerlijn; 130. en dergelijke (afk.); 133. helderdicht; 134. Rode Kruis-stad; 138. klooster; 139. raak; 140. hemelbol; 141. zie 62 horizontaal; 142. bijwoord; 143. beest; 145. zie 155 horizontaal; 146. niet deskundige; 148. zangstem; 150. zelfkant van een weefsel.

